

diciară — el poate invita și la abilitate regizorală, împinsă chiar pînă la virtuozitate. În sensul tendinței de care pomeneam în prima frază, spectacolul de la Satu Mare și-a căutat făgașul, pe urmele lăsate de dialog, numai în conștiințe, în oameni.

Regizorul, un debutant provenit din rîndurile actorilor, Cseresy Gyula, a realizat o conducere scenică onestă, cu analizarea fină a rolurilor, fără exces de mișcare, și dacă scenografia (pictorița Szatmári Agnés) nu l-ar fi încurcat și frinat întrucîtva, am fi notat o sobrietate și o măsură desăvîrșite. Cseresy Gyula a dovedit reale virtuți de regizor, mai cu seamă printr-o judicioasă și exactă reglare a potențialului actoricesc: a știut adică să frîneze impulsuri excesive, după cum a stimulat elanuri prea reținute. Cînd actorii — îndeosebi cei frecvent întîlniți — își descoperă cîte o fațetă nouă, succesul regizorului e cert. Așa s-a întîmplat și la Satu Mare.

Păstrînd din scrima „cazului judiciar Panait Vancea“ doar alonjele și tacotacurile strict necesare progresiunii dramatice, regizorul și-a stimulat fiecare interpret în căutările de zăcămint uman și ideologic din personajele lui Dorel Dorian. În felul acesta, Barbu Dragomir, în interpretarea excelentă a lui Csiky András, a încetat de a fi un oarecare judecător de instrucție, pentru a se insera într-o lume de gîndire mai densă, a unui cercetător științific, bunăoară. Nu o dată, văzîndu-l cum se mișcă sprinten, cu pardesiul pe umeri, am avut senzația că mă aflu în fața unui savant sau a unui gînditor care, trecînd curajos pragul cazului particular, se mișcă degajat în lumea adevărurilor mari și generale. În același timp,

Csiky și-a căptușit personajul cu o omenie fierbinte, directă, cu reacții prompte, fie de efuziune, fie de intransigență. Cu un mic plus de ironie și de nuanțare paradoxală față de replica scrisă, protagonistul de la Satu Mare a strălucit tot timpul, remarcabilă fiind la el și știința gradării, ca și aceea — importantă — a susținerii finalurilor de act.

Pe un portativ temperamental diferit, mai scăzut, Vándor András a conturat în linii moi și încete, un Armașu derutat, frămîntat între polul interesului său pentru adevăr, în cazul Vancea, și polul iubirii pentru Elena Roznovanu. Aceasta, interpretată de Tarnoi Emilia, s-a remarcat mai mult prin efortul de a-și dezvălui feminitatea disputată de Mihai și de Armașu, decît profunda omenie, pentru cîtva timp jignită.

În roluri de mai mare sau mai mică întindere, s-au evidențiat Deési Jenő (Veniamin Roznovanu), P. Miklos István (Mihai), Lukács Eva (Tilda), dar mai ales Földesi Ilona (mama lui Roznovanu), care a oferit o pilduitoare compoziție de cucoană surdă și ridicolă. Elekes Emma n-a adus nimic nou — față de sine și față de rol — în Rodica Rareș. În schimb, Köllő Béla s-a dovedit prea tînăr și lipsit de greutatea necesară în activistul de partid Străuț, deși accentele ideologice și emoționale ale personajului au fost judicios distribuite.

În interpretarea, proaspătă și adîncită pe dimensiuni umane, de la deschiderea de stagiune în Satu Mare, *Dacă vei fi întrebă* și-a demonstrat din nou vitalitatea. Publicul de la premieră a urmărit cu atenție și cu veritabilă satisfacție estetică evoluția eroilor, aplaudînd sobrietatea regiei și angajarea pasionată a actorilor.

TEATRUL DE STAT DIN REȘIȚA

„PIAȚA ANCORELOR“ de I. Stock

Premiera : 8 octombrie 1961. Regia : Dumitru Gheorghiu. Scenografia : Victor Mihăiescu. Costume : Brighita Rus. Distribuția : Ion Anghelescu-Moreni (Vladimir Cemezov) ; Mioara Păcuraru (Tatiana) ; Grigore Alexandrescu (Serghei Seleanin) ; Eugenia Voinescu (Anna Petrovna) ; Vasile Balu (Grigorii Rodionovici Bondar).

În alte roluri : Stelu Popescu, Florin Timpu, George Urlică, Dorel Stoia, Vasile Nicolescu.

Piața Ancorelor reînvie, cu abilitate dramaturgică și cu farmec inedit, clasică alternativă a dragostei și datoriei. Pentru a prelungi cu o oră — cu trei mii șase sute de clipe! — vraja

unei iubiri cum n-a mai fost, tînărul marinar Serghei Seleanin întîrzie la apel și pierde plecarea submarinului său într-un exercițiu de luptă. Locul la mașini i-l ia un tovarăș de arme,

cel mai bun prieten. Dintr-o tragică întâmplare, din nepriceperea substitu-
tului sau poate din alte cauze — sub-
marinul se avariază și prietenul lui
Serghei moare, sacrificându-se la da-
torie. De aici, un lanț de consecințe
și zbuțumări sufletești. Serghei se
socotește direct și unic responsabil al
întâmplării groaznice care i-a răpit
tovarășul, și e gata să-și plătească
vina, punându-și singur capăt vieții.
Tatiana nu are nici un dubiu asupra
propriei sale culpabilități (în a fi pro-
vocat întârzierea lui Serghei) și, la rîn-
dul ei, se jertfește pentru a-și salva
iubitul, acceptînd cererea în căsătorie
a căpitanului Bondar, care — afectiv —
fi e indiferent. În fața întâmplărilor
capitale ale vieții, eroii noștri — ca
niște moderni Romeo și Julieta — sînt
trașanți, partizani ai soluțiilor extre-
me și definitive. Ajuns la acest punct,
autorul introduce în acțiune o altă
pereche de îndrăgostiți, la o altă vir-
stă, la un alt grad de experiență
umană — contraamiralul Cemezov,
părintele Tatiane, și Anna Petrovna,
mama marinarului dispărut. Aceștia
împărtășesc și trăiesc propria, pro-
funda lor durere, ca și pe a celorlalți,
cu măsură și cu nobilă stăpînire de
sine. Stock echilibrează astfel jocul sen-
timentelor și al ideilor. Sub înfrurirea
Annei Petrovna și a contraamiralului,
tinerii își vor redobîndi seninătatea și
încrederea în viață, în forța iubirii lor.
Dar nu numai sub această înfrurire.
Stock a avut interesanta idee de a in-
sera în conflict un termen mediu, pe
căpitanul Bondar. În aparență, into-
lerant, rigid și lipsit de nuanțe, Bon-
dar își descoperă — surprinzător — o
prețioasă căldură sufletească, vibrația
unui om adevărat. El e capabil de a
avea ideile cele mai generoase și sim-
țămintele cele mai profunde. Dar răz-
boiul și ororile lui i-au imprimat o
anumită asprime intelectuală și afec-
tivă, ce respinge orice impuls ușuratic,
orice concesie făcută superficialității.
De fapt, lecția cea mai usturătoare
vine de la Bondar. Este îndemnul la
disciplinarea existenței, la dominarea
desăvîrșită a comportării, lăuntrice și
în afară, a omului.

Regizorul Dumitru Gheorghiu a apă-
sat pe clape potrivite în distribuția
rolurilor. El a folosit cu judiciozitate
prospețimea Mioarei Păcuraru pentru
conturarea temperamentală a Tati-
anei, candorile lui Grigore Alexan-
drescu pentru Serghei, finețea și ști-
ința scenică a Eugeniei Voinescu în

întruchiparea Annei Petrovna, forța și
timbrul lui Ion Anghelescu-Moreni,
pentru Cemezov. Pe Vasile Balu, în
schimb, l-a distribuit în Bondar pro-
babil pentru vorba lui rară, măsurată,
și pentru înfățișarea lui aparent sfiel-
nică.

Randamentul maxim l-au dat Euge-
nia Voinescu și Anghelescu-Moreni. Prin
ei și-au spus un cuvînt hotărîtor ex-
periența și talentul verificat în timp.
Amîndoi — poate cu un plus la in-
terpreta Annei — au degajat o utilă
liniște actoricească, transformată în
calități de caracter ale personajelor,
în expresiv contrast cu impetuoșitatea
celor tineri. Contrastul însă s-a făcut
simțit și în calitatea artistică, de-
oarece atît Mioara Păcuraru, cît și
Grigore Alexandrescu au dat vădite
semne de diletantism. De fapt, Mioara
Păcuraru, absolutentă a unei școli popu-
lare de artă, a debutat în cariera tea-
trală chiar cu acest rol: debut dificil,
cu mult text vorbit, cu multă acțiune
și cu subtile modificări sufletești. Am
văzut la ea inexperiența și neștiința,
dar am văzut și calități. Ea are încă
serioase defecte de dicțiune și unele
tendințe de mecanizare sau artificio-
lizare a mișcării, dar, în același timp,
dovedește o bună intuiție a trăirilor
sufletești, prospețime, farmec juvenil.
La Grigore Alexandrescu, asemenea
goluri sînt mai puțin evidente, dar
și el e chemat să adauge fragile-
lor dar realelor sale calități actoricești,
mult studiu și aprofundare a partici-
pării scenice. Vasile Balu a fost in-
teressant, viabil, expresiv chiar, cît
timp a jucat rigiditatea și sfiala lui
Bondar. Pe urmă, cînd ar fi trebuit
să-i dezvăluie adevăratul și complexul
chip uman, a adoptat un ton de un
excesiv didacticism.

Decorul lui Victor Mihăiescu ni s-a
părut neartistic. Costumele Brightei
Rus, cu excepția uniformelor militare,
de aseănenea. Teatrul din Reșița ar
trebui să fie mai atent la aspectele
care țin de bunul gust și de estetica
plastică, îndeosebi acum cînd își or-
ganizează reprezentațiile în frumoasa
sală a Casei de cultură de pe lângă
Combinatul Siderurgic.

Cu rezervele făcute, recenta pre-
mieră a teatrului reșițean marchează
un progres, pe linia unei interpretări
regizorale și actoricești mai clare, mai
calde, mai convingătoare.

Florian Potra